

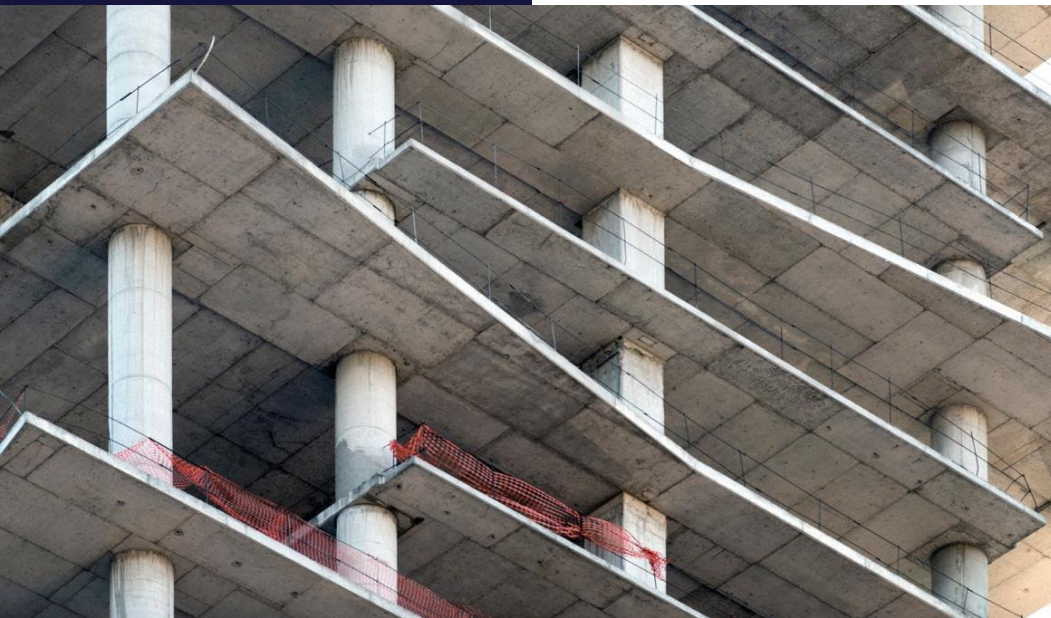

Fakta og baggrund om formueskattekursen

Regeringen har ophævet reglerne om værdiansættelse efter den såkaldte formueskattekurs. Dette er sket med virkning fra den 5. februar 2015. Reglerne er hidtil blevet brugt i forbindelse med overdragelse af unoterede aktier ved gave og arv.

Reglerne er ophævet af følgende grunde:

- Formueskattekursen var lavere end handelsværdien i højere grad end hidtil antaget. Det var i konflikt med intentionerne i lovgivningen. Desuden kunne reglerne udnyttes, så dansk beskatning kunne undgås, hvis modtageren af arven eller gaven boede i udlandet. Dvs., at der var tale om et skattehul.
- Formueskattekursen var en særskilt begunstiggelse ved arv og gave af visse unoterede aktier – særligt aktier i selskaber med store immaterielle aktiver. Andre unoterede aktier, børsnoterede aktier, personligt ejede virksomheder og andre værdier opnåede ikke lignende begunstiggelser.
- Mere retvisende værdiansættelsesmetoder vil finde anvendelse efter formueskattekursens ophævelse. Aktieoverdragelser ved arv og gave i familieforhold vil således som udgangspunkt kunne værdiansættes efter aktie- og goodwillcirkulærerne, der har været gældende siden 2000. Disse cirkulærer udtrykker Skatterådets vejledende retningslinjer for opgørelsen af selskabers værdi
- De strukturelle effekter på økonomien ved at afskaffe værdiansættelse til formueskattekursen vurderes at være begrænsede, mens indkomstforskellene reduceres. Provenuvirkningen ved at afskaffe formueskattekursen skønnes til ca. 1/2 mia. kr. årligt.

Formueskattekursen ramte ikke handelsværdien som forudsat i lovgivningen.

Det er skattelovgivningens udgangspunkt, at overdragelse af eksempelvis noterede aktier mellem nærtstående parter skal ske til handelsværdien for ikke at udløse yderligere beskatning. Det gælder også overdragelser ved gave og arv, idet beregning af bo- og gaveafgift og avancebeskatning hos overdrager skal ske ud fra handelsværdien.

Beregning af bo- og gaveafgift og avancebeskatning for noterede aktier har hidtil (indtil den 5. februar) taget udgangspunkt i reglerne i cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 (1982-cirkulæret). Dette cirkulære gav mulighed for at værdiansætte noterede aktier til formueskattekursen. Det klare udgangspunkt var, at formueskattekursen skulle ramme handelsværdien af de overdragede aktier.

Det har dog været kendt i mange år, at reglerne om værdiansættelse til formueskatte-kursen ofte ramte lavere end den reelle værdi af aktierne. SKAT har imidlertid ved en såkaldt "early warning"¹ i 2014 gjort opmærksom på, at værdiansættelse til formueskattekurs kunne ramme endog særdeles langt fra handelsværdien. I SKATs "early warning" henvises til en sag, hvor beskatningsgrundlaget var ca. 385 mio. kr. for lavt for dels gaveafgift, dels indkomstbeskatning. I en anden sag udgjorde formueskattekursen kun 1 promille af selskabets værdi.

Der er ikke tale om enkeltstående tilfælde. SKAT har således konstateret en tendens til, at formueskattekursen i højere grad end tidligere er benyttet som led i skatteplanlægning.

Samtidig har SKAT gjort opmærksom på, at avancebeskatning kunne undgås, hvis fx en gavemodtager boede i udlandet. En gevinst på aktierne kunne således føres ud af dansk beskatning. Det er udtryk for et hul i skattereglerne.

Reglerne har således ikke fungeret efter hensigten, idet praksis har udviklet sig i en retning, hvor formueskattekursen kunne anvendes, selv om der var et klart belæg for, at formueskattekursen lå væsentligt under handelsværdien. Det blev meget tydeligt, da Skatterådet ved en afgørelse offentliggjort i januar 2015 fastslog, at skatteyderne stort set altid ville have et retskrav på at benytte formueskattekursen til værdiansættelse af noterede aktier ved gaveoverdragelse. Der var herefter tale om en ny situation. Skatterådet fandt, at formueskattekursen kunne anvendes, selv i tilfælde hvor det i enighed med skatteyderen kunne fastslås, at handelsværdien var meget højere end formueskattekursen på de noterede aktier.

Baggrunden for at afskaffe formueskattekursen var således, at der var konstateret et skattehul, samt at praksis for brug af formueskattekursreglen havde udviklet sig til at fungere i strid med reglerne i boafgiftsloven, hvorefter værdien skal fastsættes til handelsværdien.

Reglerne for brug af formueskattekursen ramte vilkårligt og tilgodeså særlige typer overdragelser, jf. følgende eksempler:

---

¹ Early warning-systemet skal gøre Skatteministeriet opmærksom på uhensigtsmæssigheder i lovgivningen, og SKAT har pligt til at meddele Skatteministeriet om sager, der tyder på misbrug af regler i skattelovgivning, eller sager hvor skattereglerne bruges i strid med lovgivers intentioner. Der knyttes særlig opmærksomhed og særlige arbejdsgange til early warning-sager.

- Formueskattekursreglen betød, at aktionærer med unoterede aktier skulle betale mindre i skat end aktionærer med børsnoterede aktier, selv om aktierne var lige meget værd. Ligeledes betød reglen, at beskatningen afhang af, om unoterede aktiers handelsværdi var kendt fra en uafhængig handel med aktier i selskabet, eller om sådanne handler ikke havde fundet sted.
- Formueskattekursreglen betød, at erhvervsdrivende, der driver deres virksomhed i et selskab, kunne betale mindre i skat end selvstændigt erhvervsdrivende med personligt ejede virksomheder.
- Formueskattekursreglen gav en meget lavere værdiansættelse af selskaber, der ejer immaterielle aktiver, end af andre selskaber. Det betød, at man ved overdragelse af selskaber, der fx ejer varemærkerettigheder, skulle betale systematisk mindre i skat i forhold til overdragelse af selskaber, der fx ejer almindeligt produktionsudstyr.

Ophævelsen af formueskattekursreglen har fjernet disse skævheder, så det i højere grad sikres, at der sker en ensartet beskatning af alle skatteydere af de reelle værdier. Dermed er der i højere grad ens vilkår for alle erhvervsdrivende og for alle skattepligtige.

Ophævelse med fremadrettet virkning

Reglerne om formueskattekursen er ophævet med virkning fra offentliggørelsen af ophævelsen, dvs. den 5. februar. Det er dermed ikke længere muligt at gennemføre overdragelser med brug af formueskattekursreglen. Overdragelser af aktier, der er gennemført inden den 5. februar 2015, påvirkes ikke af, at formueskattekursreglen er ophævet.

Det var vurderingen, at ophævelsen måtte gennemføres uden forudgående høring eller anden varseling, da der ellers måtte forudses "hamstring" i form af udnyttelse af ordningen og gennemførelse af et betydeligt antal overdragelser til værdier, der strider direkte mod reglernes formål.

Struktureffekter som følge af afskaffelse af formueskattekurs

Afskaffelsen af formueskattekursreglen øger den effektive beskatning af de erhvervsaktiver, der overdrages. Det er vurderingen, at ophævelsen af formueskattekursen har begrænsede strukturvirkninger på økonomien. På langt sigt er beskæftigelseseffekten formentlig omtrent neutral. Der er således mulighed for at opnå en samlet strukturgevinst afhængig af, hvordan provenuet disponeres. Afskaffelsen af formuekursen ventes at medføre et merprovenu på ca. 1/2 mia. kr. årligt i varig virkning. Skønnet er forbundet med usikkerhed.

Ophævelsen af reglerne om formueskattekursen er ikke en generel ændring af virksomhedsbeskatningen, men en ændret beskatning af ejerne, når og hvis unoterede aktier i virksomheden overdrages som arv eller gave. Satserne for bo- og gaveafgift er uændrede – herunder 15 pct. for den nære familie – men ophævelsen betyder, at der ikke længere gælder et særligt lavt afgiftsgrundlag for visse unoterede aktier.

Formueskattekursreglen indebærer en særskilt lav beskatning af visse former for erhvervsaktiver, nemlig immaterielle aktiver, der overdrages inden for den nære familie. En sådan selektiv begunstiggelse medfører en forvriddning, som bortfalder eller mindskes, når de berørte aktiver fremover værdiansættes tættere på handelsværdien.

Bo- og gaveafgift vurderes at være mindre forvridende end andre skatter på afkast, fx aktieafkast og kapitalindkomst. Det skyldes bl.a., at arv i et vist omfang er "utilsigtet" i den forstand, at formuen kan være opbygget med mange andre formål end lige netop at spare op til arv og gave. Hertil kommer, at arv og gave alene medfører en indkomsteffekt hos modtagerne, der kan reducere arbejdsudbuddet og tilskyndelsen til at uddanne sig for disse personer.

I mange tilfælde har ejeren eller familien anden formue, der kan anvendes til at betale bo- og gaveafgift på linje med alle andre, hvis det ønskes, at virksomheden skal forblive på familiens hænder. I nogle tilfælde er sådanne midler placeret i koncernen i fx finansielle aktiver, men uden for virksomheden.

Der er ikke stærke argumenter eller empirisk dokumentation for, at en virksomhed bliver mere lønsom og produktiv, alene fordi arvingerne får ejerindflydelse eller måske direkte overtager ledelsen. Empiriske studier peger faktisk snarere på det modsatte. I et studie tilbage fra 2007 har professor Morten Bennedsen et al.² på danske data analyseret, hvordan familieoverdragelse kan påvirke virksomhedens performance. Forfatterne anfører, at "We find that family successions have a large negative causal impact on firm performance: operating profitability on assets falls by at least four percentage points around CEO transitions".

Omvendt gælder, at arv og gave kan være forbundet med en såkaldt positiv eksternalitet, fx i den forstand at arv og gave ikke kun er til glæde for den, der arver, men også for den person der giver gaven eller arven videre. Det peger isoleret set i retning af en generelt lavere afgift ved arv og gave, men ikke at der skal være særligt lav beskatning af arv og gaver, som tager form af unoterede aktier.

Der er ikke belæg for, at levedygtige virksomheder skulle lukke som følge af afskaffelse af reglerne om formueskattekursen. Levedygtige virksomheder må forventes at blive drevet videre enten af et andet familiemedlem eller af nye ejere via et salg. Det er således ikke logisk, at en ejer skulle foretrække at lukke en levedygtig virksomhed frem for at sælge den. Det ville indebære tab for ejeren. Det gælder ikke mindst virksomheder med væsentlige immaterielle værdier, der ofte afspejler den pågældende virksomheds unikke markedsposition eller særlige know-how. Hvis en virksomhed har store goodwill-værdier eller andre immaterielle aktiver, så afspejler det netop den forventede fremtidige indtjening og dermed ejernes mulighed for at betale bo- eller gaveafgiften, evt. over en årrække ved at benytte henstandsordningen.

Mht. de fordelingsmæssige effekter trækker bo- og gaveafgift i retning af at mindske forskellene i formue og indkomst. Såvel formuen som modtagne arvebeløb er således forholdsvis koncentreret hos de skatteydere, der har de højeste indkomster. Hertil kommer, at det skattefrie bundfradrag i bo- og gaveafgiften betyder, at større arve- og gavebeløb beskattes hårdere end mindre arvebeløb.

---

² Bennedsen, M. Nielsen, K. Perez-Gonzales, F. Wolfenzon, D. "Inside the Family firm: The Role of Families in Succession Decisions and Performance", *The Quarterly Journal of Economics*, May 2007

Der er således ikke samfundsøkonomiske hensyn, der taler for, at virksomheder nødvendigvis bør overdrages til den nære familie frem for til en anden virksomhed eller andre købere. Bo- og gaveafgift ved generationsskifte bør derfor ikke være lav for nogle bestemte virksomheder, aktiver og ejerformer.

Samtidig er det vigtigt at notere, at der i forvejen er særlige regler for overdragelse af ejerandele i en virksomhed til familiemedlemmer. Disse regler er netop udformet af hensyn til de tilfælde, hvor ejeren eller familien på arve- eller gavetidspunktet ikke har tilstrækkelige midler til betaling af bo- og gaveafgift, og hvor det ønskes, at virksomheden skal forblive på familiens hænder. I dette tilfælde kan der således opnås henstand med betaling af bo- og gaveafgift i op til 15 år, når arven eller gaven består af hovedaktionæraktier. Ved en lovændring i 2013 blev den rente, der skal betales ved henstanden, nedsat. Virksomheder kan derudover overdrages med succession til bl.a. familiemedlemmer. Det betyder, at aktieavanceskatten udskydes, indtil aktierne senere afstås.

Værdiansættelse af unoterede aktier fremadrettet

Efter ophævelse af formueskattekursreglen i 1982-cirkulæret vil aktieoverdragelser ved arv og gave i familieforhold som hovedregel kunne værdiansættes efter aktie- og goodwillcirkulærerne, der har været gældende siden 2000³. Disse cirkulærer udtrykker Skatterådets vejledende retningslinjer for opgørelsen af selskabers værdi, hvor goodwill medregnes efter en standardiseret model.

Disse cirkulærer har siden 2000 været anvendt ved overdragelser mellem nærtstående parter uden for de nære familieforhold, fx ved koncerninterne overdragelser og ved overdragelser mellem selskab og aktionær. Goodwillcirkulæret har tillige været anvendt inden for den nære familie ved overdragelse af personligt ejede virksomheder.

Der er således tale om regler, som i forvejen kendes og benyttes af erhvervslivets rådgivere.

Cirkulærerne om aktier og goodwill er enkle hjælperegler, der baserer værdiopgørelsen på historiske data.

Erhvervslivets rådgivere anvender normalt mere avancerede værdiansættelsesmetoder, der ved opgørelsen af en virksomheds værdi inddrager en uafhængig købers forventning til virksomhedens fremtidige indtjeningspotentiale. SKAT har til brug for værdiansættelse af især større virksomheder udarbejdet en vejledning, der indeholder en beskrivelse af disse mere moderne metoder. Den første version af vejledningen blev offentliggjort i 2009. Denne vejledning kan også anvendes⁴.

Vejledning om fremtidig værdiansættelse findes også i SKATs styresignal i forbindelse med ophævelse af formueskattekursen jf. SKM2015.96.SKAT.

³ Cirkulære nr. 44 og 45 af 28. marts 2000. Identiske med TSS cirk. 2000-9 og TSS cirk. 2000-10 i SKATs nummerering.

⁴ Transfer Pricing: kontrollerede transaktioner; værdiansættelse. Vejledning E nr. 238, 15. januar 2013.